

Dosarul nr. 3ra-1510/19

Prima instanță: Judecătoria Strășeni, sediul Călărași (jud. E. Bolocan)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. A. Bostan, A. Pahopol, V. Negru)

ÎNCHEIERE

03 decembrie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Mariana Pitic
Iurie Bejenaru
Nicolae Craiu

examinând admisibilitatea cererii de recurs depusă de către Valeriu Oaserele, reprezentat de către avocatul Viorel Chetrușca,

în cauza de contencios administrativ la demersul înaintat de către Consiliul electoral al circumscripției electorale raionale Călărași nr. 9 cu privire la confirmarea legalității alegerilor la funcția de primar al satului Hirova și validarea mandatului primarului ales al satului Hirova, raionul Călărași și contestația depusă de către concurentul electoral Valeriu Oaserele din partea Partidului Politic „Partidul Unității Naționale” împotriva Consiliului electoral al circumscripției electorale Hirova nr.9/8 și Biroului electoral al secției de votare nr. 9/17, satul Hirova cu privire la dispunerea renumărării voturilor în secția de votare nr. 9/17, satul Hirova,

împotriva deciziei din 27 noiembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins apelul declarat de către concurentul electoral Valeriu Oaserele și a fost menținută hotărârea din 15 noiembrie 2019 a Judecătoriei Strășeni, sediul Călărași,

constată:

La data de 06 noiembrie 2019 Consiliul electoral al circumscripției electorale raionale Călărași nr. 9 a înaintat un demers cu privire la confirmarea alegerilor la funcția de primar al s. Hirova, r-nul Călărași și validarea mandatului primarului ales în s. Hirova, r-nul Călărași.

Totodată, concurentul electoral Valeriu Oaserele din partea Partidului Politic „Partidul Unității Naționale” a depus contestație împotriva Consiliului electoral al circumscripției electorale Hirova nr. 9/8 și Biroului electoral al secției de votare nr.9/17, s. Hirova cu privire la dispunerea renumărării voturilor în secția de votare nr. 9/17, s. Hirova date în cadrul alegerilor locale generale din 03 noiembrie 2019.

În motivarea contestației a indicat că, conform rezultatelor preliminare publicate pe <https://pv.cec.md/cec-alegeri-locale-t2-rezultatepreliminare.html>, în

satul Hirova, raionul Călărași au fost înregistrate următoarele rezultate la alegerile locale generale din 03 noiembrie 2019: Felicia Gheorghită, candidat din partea Partidului Politic „Partidul Democrat din Moldova” - 280 voturi (50%) și Valeriu Oaserele, candidat din partea Partidul Politic „Partidul Unității Naționale” - 280 voturi (50%).

A menționat că, în procesul electoral au fost înregistrate o serie de încălcări menite să influențeze rezultatele votării și, anume, circa 5 voturi valabile, care au fost date candidatului Valeriu Oaserele, au fost declarate nule în mod eronat de către Biroul electoral al secției de votare nr. 9/17, s. Hirova.

A susținut că, membrii biroului electoral nu au avut grijă să alimenteze pernuțele cu suficientă cerneală, fapt care a dus la o neclaritate a ștampilei aplicate.

A afirmat că, în cazul în care ștampila este vizibil aplicată pe un anumit candidat, buletinul este valabil chiar dacă cuvântul „Votat” nu este lizibil.

A relevat că, în procesul de numărare a voturilor pentru candidații trecuți în turul II, Vasile Oaserele din partea Partidului Unității Naționale și Felicia Gheorghită din partea Partidului Democrat din Moldova, de către unii membri ai Biroului electoral al secției de votare nr. 9/17, s. Hirova, de către reprezentantul cu drept de vot consultativ din partea PUN, Fedora Tanasă, precum și de către observatorii, care au monitorizat procesul electoral, au fost exprimate mai multe nemulțumiri la capitolul valabilitate sau nevalabilitate a unor buletine de vot.

A mai relevat că, 5 buletine de vot declarate nevalabile de către Biroul electoral al secției de votare nr. 9/17, s. Hirova, de fapt, nu conțin indicii calitativi, care ar permite acest lucru, or, în motivarea declarării nevalabilității acestor 5 buletine de vot, Biroul electoral a indicat la fața locului, verbal, faptul că, ștampila „Votat” a fost aplicată de mai multe ori pe numele aceluiași candidat.

A invocat că, în urma întocmirii procesului-verbal de totalizare și numărarea voturilor al Biroului electoral al secției de votare nr. 9/17, s. Hirova, candidații au acumulat câte 280 de voturi.

A declarat că, reieșind din aceste circumstanțe și având în vedere faptul că, problema accederii într-o funcție electivă de demnitate publică constă în aprecierea obiectivă și legală a unor 5 voturi exprimate în 5 buletine de vot, se impune necesitatea renumărării voturilor pentru circumscripția electorală Hirova.

A notat că, fiecare cetățean are dreptul politic de a alege prin vot, iar fiecare vot are putere juridică egală, care urmează a fi exercitat în conformitate cu prevederile legislației electorale. În acest sens, Codul electoral la art. 59 alin. (2) expres indică modalitatea de aplicare a ștampilei „Votat” pe buletinul de vot. Condiția principală pentru a constata valabilitatea votului acordat este ca cercurile din celelalte patrule trebuie să rămână curate.

A considerat că, chiar dacă ștampila „Votat” a fost aplicată de mai multe ori, chiar dacă această ștampilă un pic trece în alt patruleter, condiția de bază este ca trecerea să nu fie pînă la cercurile din patruleterul altui candidat. Doar prin această metodă se va considera clară opțiunea alegătorului, fiind considerată valabilă.

A specificat că, art. 62 din Codul electoral expres și exhaustiv indică toate momentele în care un vot poate fi considerat nevalabil, iar situația din speță nu se

încadrează în nici o circumstanță indicată la art. 62 alin. (1) din Codul electoral, însă se încadrează perfect la art. 62 alin. (2) din Codul electoral.

A susținut că, Biroul electoral al secției de votare nr. 9/17, s. Hirova a decis prin vot declararea nevalabilității a 5 buletine de vot, contrar prevederilor art. 62 alin. (1) și (2) din Codul electoral. Acest număr de buletine este pasibil de răsturnare diametral opusă a situației existente la moment, în contextul în care aceste 5 buletine vor fi examinate minuțios în procedura renumărării voturilor.

A remarcat că, în speță sunt 5 buletine de vot, considerate a fi declarate nevalabile în mod ilegal, adică un număr impar de voturi, iar în contextul în care se stabilește că, aceste 5 buletine sunt valabile, iar precum invocă reprezentantul cu drept de vot consultativ în raportul său - 3 din cele 5 au fost în favoarea contestatarului, atunci rezultatele finale pot fi de 283 în favoarea contestatarului și 282 în favoarea contra-candidatului, ceea ce ar atribui mandatul de primar lui Valeriu Oaserele.

A solicitat dispunerea renumărării voturilor în secția de votare nr. 9/17, s. Hirova date în cadrul alegerilor locale generale din 03 noiembrie 2019.

Prin încheierea din 08 noiembrie 2019 a Judecătoriei Strășeni, sediul Călărași a fost admisă cererea privind renumărarea voturilor și a fost dispusă renumărarea voturilor la funcția de primar al s. Hirova, r-nul Călărași în Circumscripția electorală raională Călărași nr. 9, Circumscripția electorală Hirova nr. 9/8, Biroul electoral al secției de votare nr. 9/17.

Prin hotărârea din 15 noiembrie 2019 a Judecătoriei Strășeni, sediul Călărași a fost respinsă contestația depusă de către concurentul electoral Valeriu Oaserele din partea PP „Partidul Unității Naționale” și a fost confirmată legalitatea alegerilor locale la funcția de primar al s. Hirova, r-nul Călărași în cadrul scrutinelor electorale desfășurate la data de 20 octombrie 2019 și 03 noiembrie 2019, cu validarea mandatului primarului ales al satului Hirova, r-nul Călărași, Felicia Gheorghiiță.

Prin decizia din 27 noiembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău a fost respins apelul declarat de către concurentul electoral Valeriu Oaserele din partea PP „Partidul Unității Naționale” și a fost menținută hotărârea primei instanțe.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a reținut că, în temeiul procesului-verbal al ședinței Biroului electoral al secției de votare nr. 9/17, s. Hirova, desfășurate la data de 12 noiembrie 2019, dintre cele 12 buletine de vot declarate nevalabile, cu unanimitate de voturi au fost declarate valabile 2 buletine de vot, 1 vot valabil exprimat pentru Valeriu Oaserele și 1 vot valabil exprimat pentru Felicia Gheorghiiță, iar celelalte 10 buletine de vot au fost declarate nevalabile după cum urmează: 2 buletine de vot au fost declarate nevalabile în temeiul art. 62 alin. (1) lit.d) din Codul electoral, deoarece în ele nu a fost aplicată ștampila cu inscripția „Votat” în niciun patruleter și nici într-un cerc - cu unanimitate de voturi; 3 buletine de vot au fost declarate nevalabile în temeiul art. 62 alin. (1) lit. c) din Codul electoral, deoarece a fost aplicată ștampila cu inscripția „Votat” pentru ambii concurenți electorali - cu unanimitate de voturi; 5 buletine de vot au fost declarate nevalabile în temeiul art. 62 alin. (1) lit. d) și parțial lit. f) din Codul electoral, deoarece nu a fost aplicată ștampila cu inscripția „Votat” în niciun patruleter și nici

într-un cerc, având în cerc doar o pată de cerneală - s-a votat „pentru” 6 membri și „împotriva” 1 membru (f. d. 62, 63).

Totodată, instanța de apel a stabilit că, în procesul de renumărare a voturilor la data de 12 noiembrie 2019, concurentul electoral Valeriu Oaserele personal și prin intermediul reprezentanților săi a înaintat contestații, prin care și-a manifestat dezacordul cu rezultatul renumărării voturilor în partea declarării nevalabilității celor 5 buletine de vot cercetate (f. d. 51-54).

Instanța de apel a remarcat că, dreptul concurentului electoral de a contesta acțiunile/inacțiunile și hotărârile organelor electorale este condiționat de respectarea procedurii prevăzută imperativ de lege, astfel încât, în circumstanțele speței, în cazul în care concurentul electoral a cunoscut despre încălcarea legislației electorale în procesul campaniei electorale și a procesului de numărare a voturilor, acesta era obligat de a contesta acțiunile/inacțiunile organului electoral ierarhic superior și ulterior în instanța de judecată. La caz, din probele administrate în cadrul examinării cauzei s-a constatat că, atît pînă la alegeri, cît și nemijlocit în ziua alegerilor, nu au fost depuse careva contestații electorale de către Valeriu Oaserele și de către alte persoane.

Raportând prevederile art. 75 din Codul electoral la circumstanțele cauzei, instanța de apel a constatat că, încălcarea legislației electorale este pasibilă de răspundere juridică în cazul constatării faptei de încălcare potrivit legii, însă în speță, contestatorul invocă doar încălcarea procedurii de numărare a voturilor.

În acest sens, instanța de apel, cercetând obiectiv și complet copiile certificate de pe buletinele de vot litigioase, a reținut concluzia Consiliului electoral al circumscripției electorale Hirova nr. 9/8 și a Biroului electoral al secției de votare nr. 9/17, s. Hirova privitor la faptul că, prin pata de cerneală atestată în cercul/patruaterul buletinelor de vot în cauză se constată în afara oricărui dubiu rezonabil încălcarea procedurii de exercitare a dreptului de vot cu utilizarea altor mecanisme și mijloace decît cele prevăzute de lege și confirmă că, persoana nu și-a exprimat astfel votul/alegerea pentru candidatul electoral Valeriu Oaserele sau Felicia Gheorghită, de fapt, acționând cu rea-intenție confirmată prin aplicarea succesivă și în circumstanțe similare a altor mecanisme și mijloace decît ștampila cu inscripția „Votat” reglementată și impusă prin lege.

Instanța de apel, făcând trimitere la prevederile art. 62 din Codul electoral, a menționat că, pe buletinele de vot declarate nevalabile nu se identifică aplicarea ștampilei „Votat”, ci se atestă o pată de cerneală aplicată pe patruater, fapt care nu atestă exercitarea legitimă de către alegător a dreptului său la vot. Or, legea nu în zadar condiționează exprimarea opțiunii de vot prin aplicarea ștampilei cu mențiunea „Votat”, fapt care nu se atestă în speță.

Din aceste considerente, instanța de apel a considerat că, prima instanță just a concluzionat că, este neîntemeiată contestația apelantului-reclamant Valeriu Oaserele și, prin urmare, legal a respins-o.

Instanța de apel, făcând trimitere la art. 146 alin. (1)-(3), 145 și 74 alin. (2) și (3) din Codul electoral, a reținut că, legea condiționează confirmarea legalității alegerilor de către instanța de judecată și validarea mandatului alesului de către

instanța de judecată în cazul în care nu se constată comiterea cărorva încălcări de lege la desfășurarea alegerilor.

La caz, din probele administrate, instanța de apel a constatat că, lipsesc careva încălcări de lege, care ar putea cauza nevalidarea alegerilor locale în comuna Hirova, r-nul Călărași și deoarece este o paritate de voturi în turul II, iar în primul tur concurentul electoral Felicia Gheorghiiță a acumulat un număr mai mare de voturi decât concurentul electoral Valeriu Oaserele, atunci prima instanță întemeiat a confirmat legalitatea alegerilor locale și a validat mandatul primarului ales în această localitate – Felicia Gheorghiiță.

La data de 28 noiembrie 2019 Valeriu Oaserele, reprezentat de către avocatul Viorel Chetrușca, a depus recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe în partea respingerii contestației și emiterea în această parte a unei noi hotărâri cu privire la admiterea contestației.

În motivarea recursului a indicat că, decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe sunt neîntemeiate și ilegale.

A menționat că, instanțele judecătorești au interpretat eronat normele de drept material, iar ca efect nu au aplicat corespunzător prevederile art. 62 alin. (2) din Codul electoral.

A susținut că, cele 5 voturi valabil exprimate (dar declarate nevalabile în mod ilegal) pentru candidatul la funcția de primar al s. Hirova, r-nul Călărași, Valeriu Oaserele demonstrează în mod indubitabil opțiunea majorității locuitorilor acelei localități.

A afirmat că, în urma procedurii de renumărare, 2 buletine de vot, care au fost declarate nevalabile, au fost declarate valabile după renumărare. În acele 2 buletine de vot, la fel ca și în celelalte buletine, nu se observă sub nici un aspect imprimeul de șampilă „Votat”, fiind mai multe pete de cerneală omogene, fără a se identifica cuvântul „Votat”, iar membrii biroului electoral au considerat de cuviință să le declare valabile.

A relevat că, motivul declarării valabilității buletinelor de vot la renumărare a constatat în faptul că, este evidentă alegerea alegătorului, cu toate că, avea aceleași semne, adică nu se observa în nici un fel cuvântul „Votat”, sub nici un aspect, ci doar erau prezente doar niște pete de cerneală de la șampilă „Votat”, ca și în celelalte 5 buletine de vot declarate nevalabile.

A invocat că, neclaritatea șampilei „Votat” se datorează anume nealimentării la timp a pernuțelor cu suficientă cerneală.

A notat că, de către reprezentantul cu drept de vot consultativ din partea PUN, Fedora Tanasă, precum și de către observatorii, care au monitorizat procesul electoral, au fost exprimate mai multe sesizări la capitolul valabilitate sau nevalabilitate a unor buletine de vot.

A mai notat că, în urma acestor nemulțumiri au urmat unele declarații din partea membrilor Biroului electoral al secției de votare în frunte cu președintele acestuia, prin care au confirmat că, lor le este clară opțiunea alegătorului, însă au declarat nevalabile voturile, deoarece nu se vede cuvântul „Votat”.

A declarat că, această situație, în temeiul competențelor și prerogativelor atribuite prin lege, urmează a fi examinată de instanțele judecătorești, or, acestea examinează absolut toate detaliile și actele cu caracter electoral, începând cu procesul-verbal de numărare a rezultatelor votării, finisând cu buletinele de vot și listele electorale, la care face referire participanții la proces.

A declarat că, instanțele judecătorești nu au realizat actul justiției calitativ.

A menționat că, prima instanță a concluzionat că, de fapt, contestatorul solicită anularea alegerilor, or, o astfel de constatare poate fi efectuată doar de către un judecător, care nu a intrat în esența speței, litigiului, contestației, solicitărilor formulate și legislației, care o guvernează.

A susținut că, recurentul a sesizat instanța de judecată despre ilegalitatea, care a fost produsă, ce a influențat rezultatul alegerilor, or, prin înlăturarea acestei ilegalități, rezultatul va fi unul legal și corect.

A afirmat că, înlăturare ilegalității constă în recunoașterea valabilității celor 5 buletine de vot, care în mod evident au fost valabil exprimate.

A considerat că, a fost încălcat art. 6 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale și art. 3 din Primul Protocol adițional la Convenție.

Conform art. 74 alin. (6) din Codul electoral, împotriva hotărârii instanței de judecată poate fi depus un apel în termen de o zi de la pronunțare, iar împotriva deciziei instanței de apel - un recurs în termen de o zi de la pronunțare.

Astfel, recursul a fost depus în interiorul termenului legal, având în vedere că, decizia instanței de apel a fost pronunțată la data de 27 noiembrie 2019, iar recursul a fost depus la data de 28 noiembrie 2019.

Conform art. 73 alin. (7) și 74 alin. (7) din Codul electoral, contestațiile depuse la instanțele de judecată se examinează în conformitate cu prevederile Codului de procedură civilă și ale Codului administrativ. Apelul și recursul se examinează în termen de 3 zile de la primirea dosarului în cauză.

Examinând temeiurile recursului, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul inadmisibil din următoarele considerente.

Prin Legea nr. 116 din 19 iulie 2018 a fost adoptat Codul administrativ al Republicii Moldova.

În conformitate cu art. 257 alin. (1) din Codul administrativ, prezentul cod intră în vigoare la 01 aprilie 2019.

În conformitate cu prevederile art. 246 alin. (1) din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă este inadmisibil, recursul se declară ca atare printr-o încheiere.

Iar, în conformitate cu alin. (2) din același articol, recursul se declară inadmisibil în special când decizia instanței de apel nu poate fi contestată cu recurs; recursul este depus în mod repetat; recursul este depus de o persoană neîmputernicită; recursul a fost depus după expirarea termenului stabilit la art. 245 alin. (1); motivarea recursului nu a fost depusă sau a fost depusă după expirarea

termenului prevăzut la art. 245 alin. (2); cererea de recurs nu corespunde cerințelor stabilite la art. 244 alin. (2), art. 233 alin. (1) și (2) și art. 234 alin. (2) și recurentul nu a înlăturat neajunsurile în termenul stabilit de Curtea Supremă de Justiție.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că, legiuitorul prin expresia „în special” din conținutul normei art. 246 alin. (2) Cod administrativ al Republicii Moldova, a indicat că, temeiurile de inadmisibilitate stipulate nu poartă un caracter exhaustiv, respectiv în alte cazuri prevăzute de lege, pot fi reglementate și alte temeiuri care necesită a fi verificate la etapa examinării admisibilității cererii de recurs.

În această ordine de idei, în conformitate cu prevederile art. 194 alin. (2) din Codul administrativ, în procedura de examinare a cererilor de recurs, hotărârile și deciziile contestate se examinează din oficiu în privința existenței greșelilor procedurale și aplicării corecte a dreptului material.

Așadar, cu trimitere la cele enunțate supra, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia că recursul declarat de către Valeriu Oaserele, reprezentat de către avocatul Viorel Chetrușca, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 246 alin. (2) coroborat cu art. 194 alin. (2) din Codul administrativ.

Or, argumentele invocate în recurs poartă un caracter declarativ în raport cu soluția pronunțată de către instanța de apel și nu relevă asupra existenței greșelilor procedurale și aplicării corecte a dreptului material, respectiv, nu constituie temei de examinare în completul din 5 judecători.

Totodată, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că, recursul exercitat asupra deciziilor instanțelor de apel are caracter nedevelopativ și controlul judiciar se circumscrie doar asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se în exclusivitate doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

Prin urmare, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează că, procedura admisibilității cererii de recurs constă în verificarea faptului, dacă recursul se încadrează în cele prevăzute la art. art. 246 alin. (2) și 194 alin. (2) din Codul administrativ.

În acest sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a relevat în jurisprudența sa constantă, rezultând din prevederile art. 6 § 1 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, că nu se impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanță de recurs, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinței pronunțate de o instanță inferioară, ca fiind lipsit de șanse de succes (cauza Rebai și alții contra Franței, Comisia Europeană a Drepturilor Omului, 25 februarie 1995, nr.26561/1995).

Astfel, din considerentele menționate, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a declara recursul depus de către Valeriu Oaserele, reprezentat de către avocatul Viorel Chetrușca, ca inadmisibil.

În conformitate cu art. 230, 246 și 194 alin. (2) din Codul administrativ, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Recursul depus de către Valeriu Oaserele, reprezentat de către avocatul Viorel Chetrușca, se declară inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Mariana Pitic

judecătorii

Iurie Bejenaru

Nicolae Craiu